



**TUDNIVALÓK AZ ELEKTRONIKUS ÁRLEJTÉSRŐL**  
*Ajánlatkérők számára*



## Mit takar az e-árlejtés?

Az európai irányelve az elektronikus árlejtést (electronic auction) így definiálják:

### Fogalmi meghatározás

„olyan ismétlődő folyamat, amelyben elektronikus eszköz segítségével mutatják be az új – lefelé kiigazított – árakat és/vagy az ajánlat egyes elemeire vonatkozó új értékeket, és amely az ajánlatok első teljes körű értékelése után történik, lehetővé téve az ajánlatok automatikus értékelési módszerek alkalmazásával történő rangsorolását. (Következésképpen egyes szolgáltatásnyújtásra és egyes építési beruházáshoz kapcsolódó szerződések, amelyek tárgya szellemi teljesítmény, például egy építési terv, nem képezhetik elektronikus árverés tárgyát.)”<sup>1</sup>

A fenti fogalom alapján látható, hogy az elektronikus árlejtés (vagy e-árlejtés) egy versenyztetési forma, ahol az ajánlattevők egy on-line rendszeren keresztül tehetnek módosított ajánlatokat a bírálati részszerpontok tekintetében. Ezek a rendszerek így pl. Interneten, vagy egyéb számítógépes hálózaton keresztül érhetőek el, természetesen megfelelően biztonságos módon, így függetlenül attól, hogy az ajánlattevők hol tartózkodnak fizikailag, megtehetik módosított ajánlataikat úgy, hogy közben látják saját helyezésüket is a rendszerben. Az ajánlatkérők ezzel a versenyztetési formával pedig kedvezőbb piaci feltételekkel szerezhetik be a közbeszerzés tárgyát az ár és egyéb szempontok tekintetében.

Az elektronikus közbeszerzési eljárási cselekmények, valamint az elektronikus árlejtés szabályozása egy olyan gyakorlat meghonosításának alapjait teremti meg, amelytől a korrupció csökkenése, a közbeszerzési eljárások nagyobb átláthatósága várható. A közpénzek hatékonyabb felhasználását eredményezi, növeli az esélyegyenlőséget az ajánlattevők oldalán, valamint az elektronikus tranzakciók hozzájárulnak a kormányzat/vállalkozás, valamint a vállalkozás/vállalkozás oldali kapcsolatok fejlesztéséhez.

### Előnyök

Milyen **előnyökkel** jár az e-árlejtés?

- Fokozza a piaci versenyt, használatával jobban közelíthetők az optimálisabb piaci árak a beszerzések során, már kisebb értékű beszerzések esetén is érdemes lehet alkalmazni (az alsó határ termékkategóriánként eltérő,

<sup>1</sup> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2004/18/EK IRÁNYELVE (2004. március 31.) az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról

de a versenyszféra tapasztalatai alapján egyes termékcsoportok esetében már 3-5 millió Ft összegű beszerzés esetén a realizált megtakarítás meghaladhatja a szolgáltatási díj mértékét).

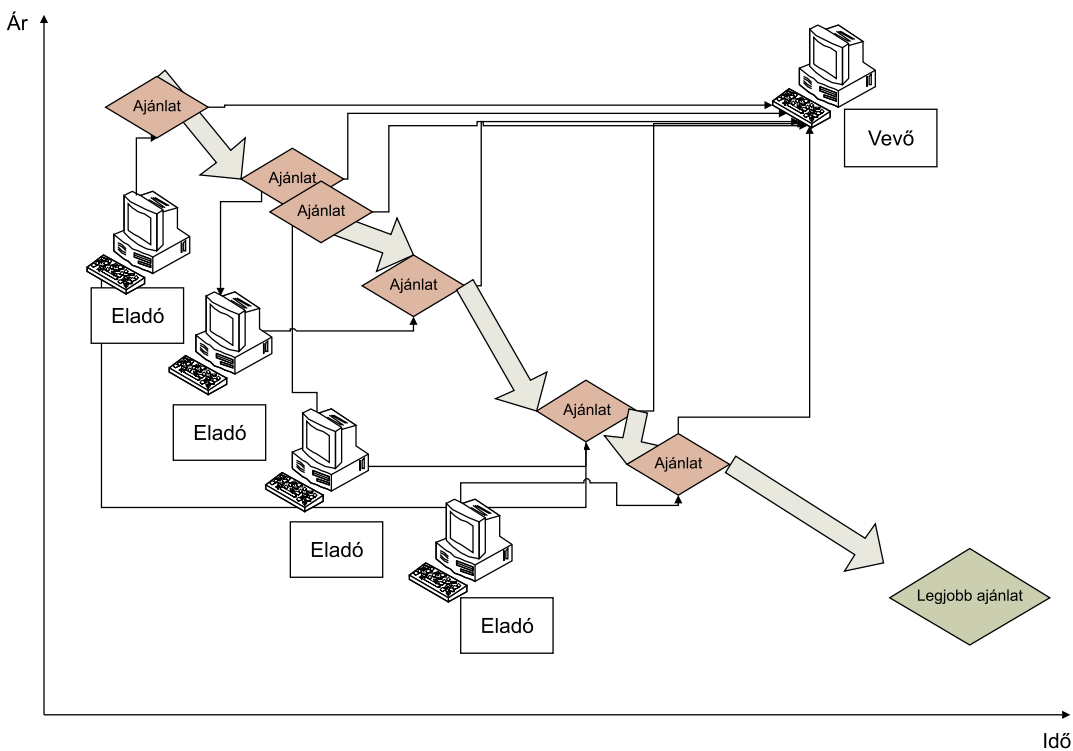
- Átláthatóbbá, strukturáltabbá válnak a beszerzési folyamatok, hozzájárul az optimális döntéshozatalhoz;
- Időmegtakarítást jelent (pl. ahhoz képest, ha minden ajánlattevővel külön tárgyal az ajánlatkérő);
- Jól dokumentálható folyamat, könnyen visszakövethető és auditálható (pl.: külső auditorral, vagy belső ellenőrzés során).

### A vásárló haszna

*A vásárló haszna*

- A nagyobb verseny jobb ár – teljesítmény arányt eredményez (a megtakarítás mértéke termékkategóriánként eltér, de a nemzetközi és a hazai versenyszféra tapasztalatai alapján kb. 15 % megtakarítás érhető el beszerzésenként), serkenti a piacot és a versenyt
- Az elektronikus árlejtéssel lehetőség nyílik az optimálisabb piaci ár közelítésére a beszerzések során.
- Lerövidíti a beszerzési folyamat egészét, egyszerű
- Szemléletesen megjeleníti a piaci árak mozgását.
- A módszer költsége elhanyagolható az elérhető megtakarításokhoz képest.

A következő ábra egy példát szemléltet, ahol az eladók az idő múlásával folyamatosan teszik meg új ajánlatuk az ár, mint versenyztetett szempont vonatkozásában:





## E-árlejtés a közbeszerzésekben

### *Jogszabályi háttér*

Az elektronikus eszközöknek a közbeszerzési eljárásokban való széles körű alkalmazhatóságát az Európai Unió közbeszerzési irányelvei (a továbbiakban: Irányelvek) teszik lehetővé.

Az irányelvek magyar jogszabályba történő átültetése érdekében a Kormány elfogadta a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikus árlejtés alkalmazásáról szóló kormányrendeletéről szóló előterjesztést (257/2007. (X. 4) Kormányrendelet, a továbbiakban Rendelet). A jogszabály legfőbb célja, hogy meghatározza az elektronikus árlejtés részletes szabályait, lehetővé téve az ajánlatkérők számára ennek a jelentős költségvetési megtakarítás elérésére képes tárgyalási technikának az alkalmazását.

A jelenleg érvényben lévő szabályozás szerint elektronikus árlejtést a következő eljárások esetén lehet alkalmazni:

### *Mikor alkalmazzuk?*

Klasszikus ajánlatkérők esetén:

- nyílt eljárásban,
  - meghívásos eljárásban,
  - a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárások közül a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban Kbt.) 124. § (2) bekezdés a) pontja szerinti eljárásban,
  - a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások közül a Kbt. 125. § (2) bekezdése szerint indított eljárásokban, továbbá a keretmegállapodásos eljárások második részében alkalmazható (136/D. § (6) bekezdés),
  - versenypárbeszéd esetén,
  - egyszerű eljárásban.
- Közszolgáltatók esetén:
- nyílt eljárásban;
  - meghívásos eljárásban
  - tárgyalásos eljárásban.
  - a keretmegállapodásos eljárás második részében.

### *Milyen termékek esetében?*

#### **Milyen termékek beszerzése esetén javasolt alkalmazni az eljárást?**

Elektronikus árlejtést akkor célszerű alkalmazni, ha:

- a beszerzés tárgya jól körülhatárolható, könnyen specifikálható,
- az értékelési szempontok egy része számszerűsíthető,
- nagy verseny van a piacon, nem egyedi termékről van szó, valószínűsíthető, hogy több ajánlattevő tesz ajánlatot az eljárás során.



A broszúra melléklete tartalmaz egy táblázatot, amely összefoglalja azon termékek listáját, melyek esetében sikeresen alkalmazták már az e-árlejtés módszerét a versenyszférában. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy azon termékek körében, ahol nem lehet egyértelműen specifikálni a beszerzendő terméket/szolgáltatás, nem célszerű alkalmazni az e-árlejtést. Következésképpen egyes szolgáltatásnyújtásra és egyes építési beruházásra irányuló szerződések, amelyek tárgya szellemi teljesítmény, például egy építési terv, nem képezhetik elektronikus árverés tárgyát.

## Informatikai háttér – informatikai biztonság

### Hogyan érhető el a szolgáltatás?

1. Központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó szervezetek esetében  
A központosított közbeszerzés hatálya alá tartozó szervezetek a KSZF keretmegállapodásai között megtalálják az elektronikus-árlejtés szolgáltatást is és a hagyományos módon hívhatják le és vehetik igénybe a szolgáltatást.
2. Egyéb szervezetek:  
A központosított közbeszerzés hatálya alá nem tartozó szervezetek önként csatlakozhatnak a központi közbeszerzés rendszeréhez és a KSZF szabályait szem előtt tartva hívhatják le, illetve a Kbt. rendelkezéseinek figyelembe vételével (ha eléri a közbeszerzési értékhatárt, akkor közbeszerzési eljárás keretében) a piacról szerezhetik be a szolgáltatás. Emellett lehetőség van saját szoftver megvásárlására, fejlesztésére vagy lízingelésére is a közbeszerzési törvény, valamint a Rendelet által támasztott kötelezettségek betartása mellett. Saját szoftver beszerzése, illetve fejlesztése csak akkor javasolt az ajánlatkérőknek, ha várhatóan nagyszámú beszerzési eljárás során is alkalmazni kívánják az e-árlejtés rendszerét, mivel a saját szoftvernek jelentősebb költség oldala van (beszerzés vagy fejlesztés díja, üzemeltetés), valamint humán erőforrást is igényel (betanulás, üzemeltetés).

*Hogyan érhető el a szolgáltatás?*

### Milyen informatikai (IT) követelmények szükségesek az aukciós szoftverek alkalmazásához?

Az elektronikus árlejtés lebonyolításához az ajánlatkérőnek nem kell semmilyen speciális informatikai követelményeknek eleget tenni (hacsak nem saját szoftver beszerzése mellett dönt), mivel az aukciós szoftver az árlejtést biztosító szolgáltató telephelyén fut, amelyet az ajánlattevők számítógépes hálózati (pl. Internet) felületen keresztül érnek el biztonságos módon. Annak érdekében, hogy az ajánlatkérő követni tudja az árlejtés eseményeit, neki is lehetősége van a rendszer hasonló módon történő elérésére és az árlejtés folyamatának nyomon követésére.

*IT követelmények*

### *Adattartalom*

#### **Az aukciós szoftverek milyen adatokat jelenítenek meg az ajánlatkérő, illetve az ajánlattevők számára?**

Az aukciós szoftverek – beállításától függően – különböző adatok megjelenítésére képesek, ennek részleteit az ajánlatkérőnek és a szolgáltatóknak kell egyeztetnie a Rendelet rendelkezéseinek figyelembevételével. Az ajánlattevők jellemzően azt láthatják, hogy aktuális ajánlatukkal hányadik helyen állnak, illetve mennyi idő van még hátra az árlejtésből. Az ajánlatkérőnek lehetősége van látni az árlejtés minden résztvevőjének ajánlatát.

### *Tanulás*

#### **Hogyan lehet elsajátítani az egyes aukciós rendszerek használatát?**

A rendszer használata nem igényel jelentős informatikai tudást, az aukciós szolgáltatók készítik fel mind az ajánlatkérőt, mind az ajánlattevőket (kivéve azon eseteket, amikor ajánlatkérő saját szoftver beszerzése mellett dönt, mert akkor neki kell üzemeltetnie, és a felkészítést is ő biztosítja). A felkészítés az igények, illetve a szolgáltatási szint szerint különféle módokon történhet: dokumentáció (felhasználói kézikönyv) átadásával, távoktatással, illetve személyes oktatással, vagy ezek kombinációjával.

### *Technikai problémák*

#### **Kinek jelent kockázatot, illetve hátrányt az árlejtés során felmerülő esetleges technikai probléma?**

Ezt a problémát ketté kell bontani: egyrészt az aukciós szolgáltató által biztosított szoftverre és annak elérhetőségének biztosítására, másrészt az ajánlattevők IT környezetére (PC, alapszoftverek, Internet, illetve hálózati kapcsolat).

A Rendelet kizárólag az aukciós rendszer, illetve annak Interneten keresztüli elérhetőségének hiányával foglalkozik, amely üzemzavar típus esetén az ajánlatkérőnek eredménytelenné kell nyilvánítani az árlejtést. Amennyiben azonban valamely ajánlatkérő oldalán lép fel hiba (pl.: elromlik a PC, meghibásodik az Internet kapcsolat) abban az esetben ennek semmilyen hatása nincsen az aukció menetére, illetve annak eredményére. Az ilyen típusú kockázatok pl. alternatív munkaállomás, illetve alternatív hálózati/Internet kapcsolat fenntartásával csökkenthetők.

### *Telefonos ügyelet*

#### **Telefonos ügyelet**

A szolgáltatóknak telefonos ügyeletet kell folyamatosan biztosítaniuk az aukció lebonyolításának időtartama alatt, amely lebonyolítási időtartam lehet akár munkaidőben, illetve azon túl is. Ennek pontos meghatározására a szolgáltatóknak az általa biztosított szolgáltatások részletes szabályairól szóló szabályzatában kell kitérnie.

### *Minőségirányítási rendszer*

#### **Minőségirányítási rendszer**

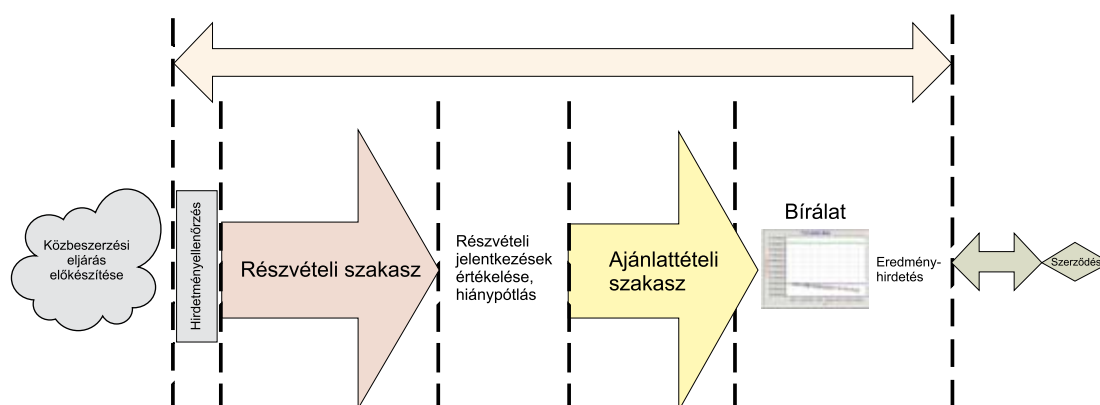
Az elektronikus közbeszerzési szolgáltatóknak olyan minőségirányítási rendszerrel kell rendelkeznie, amely biztosítja folyamatainak, valamint az információ biztonságos kezelésének szabályozottságát. Hazánkban a legelterjedtebb és legelfogadottabb minőségirányítás terén az ISO 9000, információbiztonság esetében az ISO 27000 sorozatú szabvány szerinti minősítés, de mindkét esetben ezzel egyenértékű, vagy akár jobb minősítési rendszer is elfogadható.



## Az e-árlejtés folyamata

### Az e-árlejtés helye a közbeszerzési eljárásokban

A következő ábra példaként szemlélteti az e-árlejtés helyét a közbeszerzési eljárás folyamatában. Az ábra alapján látható, hogy az e-árlejtés a bírálat szakaszban található, annak részét jelenti.



### *Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos közbeszerzési eljárás e-árlejtéssel (klasszikus ajánlatkérők esetén)*

A Rendelet az elektronikus árlejtés alkalmazhatósága tekintetében nem bizonyos termékcsoportok tekintetében szűkíti az elektronikus árlejtés alkalmazhatóságát, hanem az irányelvvel összhangban azt a feltételt szabja, hogy azok a bírálati részszerzőpontok, amelyekre vonatkozóan az elektronikus árlejtést lefolytatják, megfelelő pontossággal meghatározhatók, számszerűsíthetők legyenek. A számszerűsíthetőségnek egyúttal automatizálhatónak is kell lennie, hiszen az ajánlatok rangsorolása automatikusan, előre meghatározott képlet alapján történik.

A Kbt. rendelkezésével összhangban a Rendelet rögzíti, hogy az ajánlatkérő abban az esetben folytathat le elektronikus árlejtést, ha azt **az ajánlati vagy részvételi felhívásban jelezte**. Ebből az is következik, hogy az ajánlatkérőnek gondosan elő kell készíteni az eljárást és mérlegelni az e-árlejtéssel kapcsolatos kérdéseket (milyen termékről van szó, milyen értékelési szempontok számszerűsíthetők, mekkora az adott termék piaca, várhatóan

*Hirdetmény,  
dokumentáció*

hány ajánlattevő tesz ajánlatot stb.). Amennyiben az ajánlatkérő jelezte a hirdetményben, hogy e-árlejtést kíván lefolytatni, akkor már csak 1 ajánlattevő esetén állhat el annak lefolytatásától. Az **ajánlattételi dokumentációban** pedig az ajánlatkérő **köteles tájékoztatást adni** a következőkről:

#### *Dokumentáció*

- mely részszerpontok vonatkozásában kívánja lefolytatni az eljárást az ajánlatkérő,
- milyen információk, mely időpontban hol lesznek elérhetőek az e-árlejtés során,
- az e-árlejtés menetéről, valamint azokról a feltételekről, amely mellett az ajánlattevők megtehetik új ajánlataikat,
- az informatikai rendszer jellemzőiről valamint a technikai előírásokról.

**Egyetlen ajánlattevő esetében az elektronikus árlejtés lefolytatása fogalmilag kizárt, hiszen mind az irányelvek, mind a Kbt. ajánlatokról, azok rangsorolásáról beszél. Ugyanakkor fontos felhívni a figyelmet a fent már említettekre, hogy amennyiben a hirdetményben ajánlatkérő jelezte, hogy árlejtés fog lefolytatni, akkor ezután közösségi eljárásrendben már csak akkor tud eltekinteni ennek alkalmazásától, amennyiben csak egyetlen érvényes ajánlat van.**

#### *Kbt. 81. §-nak (4) bekezdése*

Az ajánlatok benyújtása hagyományos módon papíron vagy – a Rendelet erre vonatkozó szabályainak alkalmazásával – elektronikus úton történik. Az elektronikus árlejtés lefolytatására azt követően kerülhet sor, hogy **az ajánlatkérő az ajánlatok Kbt. 81. §-ának (4) bekezdése szerinti értékelését elvégezte.**

#### *Értesítés*

Ezt követően az érvényes ajánlatot benyújtott ajánlattevőket **egyidejűleg köteles értesíteni** az ajánlatkérő, legalább öt munkanappal az árlejtés kezdési időpontját megelőzően. Az értesítésnek tartalmaznia kell:

- az elektronikus árlejtés megkezdésének és lezárásának időpontját;
- az informatikai rendszerbe történő belépést lehetővé tevő azonosító adatok hozzáféréseinek módját és időpontját, illetve a belépéshez szükséges eszközökre vonatkozó információkat;
- az informatikai rendszer működésének megismeréséhez szükséges információkat;
- az ajánlatoknak a Kbt. 81. § (4) bekezdése szerinti értékelésének eredményét;
- azt a képletet, amely alapján az ajánlatok automatikus rangsorolására sor kerül;
- az elektronikus árlejtés lebonyolítására szolgáló informatikai rendszer működésének megismerésére nyitva álló időtartam kezdő és befejező időpontját;
- azt a kezdő és befejező időpontot – vagy amennyiben az elektronikus árlejtés több szakaszból áll minden szakaszra vonatkozóan azokat a kezdő és befejező időpontokat –, amelyek között az ajánlattevőknek a szükséges adatokat fel kell tölteniük az elektronikus árlejtést lebonyolító informatikai rendszerbe.

#### *Adatok feltöltése*

Az ajánlatok Kbt. 81. § (4) szerinti értékelése után az ajánlatok **kezdő értékeit fel kell tölteni a rendszerbe.** A rendelet ezt a feladatot az ajánlattevők kötelezettségeként tünteti fel, de mivel az ajánlatkérő felelős a teljes folyamat dokumentálásáért, ezért célszerű, ha az ajánlatkérő tölti fel az adatokat és az ajánlattevők leellenőrzik a rájuk vonatkozó adatok helyességét, illetve amennyiben az ajánlattevők töltik fel az adatokat, úgy az ajánlatkérő ellenőrzi az adatok helyességét.

#### *Versenyeztetett szempontok*

**Az ajánlatkérő által az eljárás előkészítése során kijelölt bírálati részszerpontok vonatkozásában kell az adott részszerpontokat megversenyeztetni, ettől az ajánlatkérő nem térhet el.**

Az ettől való eltéréssel ugyanis adott esetben akár úgy lehetne torzítani a versenyt, hogy az aukció alakulása már nem is befolyásolja a nyertes ajánlattevő személyét.

Amennyiben az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlatot kívánja kiválasztani, abban az esetben azon értékelési részszerpontokat van lehetősége kijelölni az árlejtés szempontjából, amelyek „kellő pontossággal” meghatározhatóak, azaz számszerűsíthetőek. Az ellenszolgáltatás összegét azonban minden esetben szerepeltetni kell az árlejtéssel versenyztetett szempontok között.

Az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén nem szükséges az, hogy minden bírálati részszerpont a fentiek szerint „árlejthető” legyen. Tekintettel azonban arra, hogy az árlejtés a bírálati szakaszban történik – azaz az árlejtés egyben a közbeszerzési eljárást is „eldönti” – az árlejtési szoftvernek az összes bírálati részszerpont értékével számolnia kell, és a rangsort is ennek alapján kell megállapítania. Az árlejtést megelőző, a Kbt. 81. § (4) bekezdése szerinti előzetes értékelés során azonban minden egyes bírálati részszerpont kap valamilyen értéket, az árlejtésre „nem alkalmas” szempontok ezen a kezdő értéken kerülnek be az árlejtési rendszerbe, és az árlejtés során az árlejtési szoftver konstans értéként kezeli azokat. Az árlejtési szoftver így teljes körűen, az árlejtés során a nem változó és a licitben részt vevő minden bírálati részszerpont értékével folyamatosan kalkulálva képes meghatározni a sorrendet.

Az informatikai rendszer meghatározza a számszerűsített szempontok értelmezési tartományát valamint rögzíti az értékkészletet (például: negatív értéket nem enged megadni vagy csak egész számokat enged beírni).

Az elektronikus árlejtés eredményessége szempontjából garanciális tényező, hogy biztosítani kell a **rendszer működésének megismerését** – ideértve a rendszer kipróbálását – az ajánlattevők számára. A szolgáltatók jelenleg is kínálnak olyan szolgáltatást, amely az ajánlattevők részletes felkészítését is tartalmazza. Alapszintű felkészülési lehetőséget – igény szerint – természetesen minden esetben biztosítani kell a szolgáltatóknak, melynek költségeit a szolgáltatási díj tartalmazza, ezáltal azt az ajánlatkérő finanszírozza. Mindemellett érdemes kitérni a változások oktatására is, amelyet az alapoktatás részének kell tekinteni minden olyan esetben, amikor az elektronikus közbeszerzési szolgáltató által üzemeltetett rendszer felhasználói szinten módosul. A változások oktatása a folyamatban lévő ügyek esetében az elektronikus közbeszerzési szolgáltató feladata.

*Felkészülés*

Részajánlattétel esetén **kötelező az egyes részajánlati elemeket külön értékelhetően aukcióztatni**, azonban az aukciót célszerű egyszerre indítani (számosságtól és bonyolultságától függően), hiszen a részaukció sorrendjével befolyásolható akár a teljes eljárás eredménye is. Ennek következtében alkalmasnak kell lennie az elektronikus közbeszerzési szolgáltató rendszerének az ilyen párhuzamos aukciók kezelésére, amennyiben több részajánlattételes eljárásra kerül sor. Amennyiben tudatosan nem egyszerre indulnak a részaukciók, akkor erről előzetesen tájékoztatni kell az ajánlattevőket.

*Részajánlat*

Az e-árlejtést az ajánlattételi **dokumentációban** és az ajánlattevők részére megküldött **értesítésben meghatározott időpontban és feltételekkel** lehet megkezdeni. Az e-árlejtés időszaka alatt az ajánlattevők a versenyztetett bírálati szempontok tekintetében módosított ajánlatokat tehetnek, melynek során az ajánlattevők látják a hátralévő időt és utolsó ajánlatuk alapján az aktuális helyezésüket. Ajánlatkérő szintén nyomon követheti a rendszerben az e-árlejtés folyamatát.

*E-árlejtés megindítása*

Amennyiben az árlejtés szabályai szerint meghatározott utolsó időszakban újabb ajánlat érkezik, abban az esetben **meghosszabbodik az aukció időtartama**. Az aukció ilyen módon való meghosszabbítását nevezzük újabb szakasznak, amely a meghatározott szabályok szerint többször is **ismétlődhet**. Ennek szabályait szintén rögzíteni kell az aukció megkezdése előtt egyrészt az ajánlatkérő és a szolgáltató között megkötött szerződésben, másrészt a dokumentációban és az ajánlattevőknek kiküldött értesítésben tájékoztatni kell az ajánlattevőket is.

*Shakaszok*

Amennyiben az aukció – az előzetesen meghatározott szabályok szerint – automatikusan meghosszabbodhat, abban az esetben akkor kerül lezárásra az árlejtés, amikor már nem érkezik ajánlat a meghatározott utolsó időintervallumban.

### Ajánlati kötöttség

Az elektronikus árlejtés folyamatával kapcsolatban kiemelendő, hogy **az ajánlati kötöttség** tekintetében a Rendelet eltér a Kbt. szabályaitól, **feloldja** azt annak időtartamára és ez feltétlenül szükséges is, hiszen ennek hiányában nyílt eljárásban az elektronikus árlejtés nem lenne alkalmazható.

**Az árlejtés lezárásával véglegesen beáll az ajánlati kötöttség, további tárgyalásra, illetve az ajánlat bármilyen módosítására nincsen lehetőség, még ajánlatkérő kérése esetén sem.**

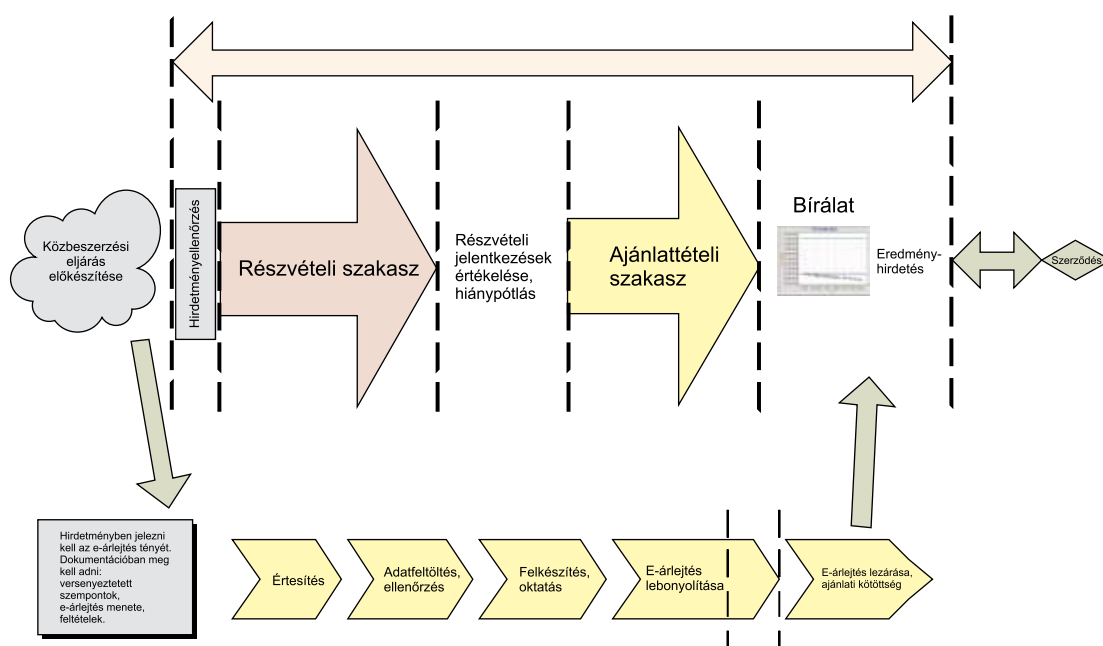
**Az e-árlejtés lezárása azonban nem jelenti egyben a bírálati szakasz lezárását is, mert az eljárást a Kbt-ben meghatározott módon kell lezárni, azaz a bíráló bizottság tagjainak értékelni kell a végső ajánlatokat és javaslatukat előterjeszteni a döntéshozóknak.**

### Megőrzési idő

Tekintettel a Kbt-ben foglaltakra az elektronikus árlejtés esetében sem térhet el a Rendelet az általános közbeszerzési szabályoktól, így a megőrzési időtől sem. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a „hagyományos”, papír alapú közbeszerzési eljárásoktól eltérően a naplóállományokat elektronikusan célszerű megőrizni, és biztosítani kell a megőrzési idő alatt az elérést, azaz az olyan formátumot, amely az adott kor technikai fejlettségi szintjén „olvasható”, az adatok visszanyerhetőek. Elektronikus megőrzés esetén biztosítani kell az adatok sértetlenségét és integritását is, amelyet pl. elektronikus aláírás használatával, de akár más, ezzel egyenértékű módon lehet biztosítani (azaz ne módosíthassa senki utólag a naplóállományokat).

**Tehát az előzőekben leírtakra tekintettel az elektronikus árlejtés esetében is – minden más közbeszerzési eljárási cselekményhez hasonlóan – 5 évig kell megőrizni az eljárás dokumentálását, ami ez esetben jelenti többek között a naplóállományokat is.**

A következő ábra a fent leírt folyamatot szemlélteti példaként, valamint a következő fejezet egy konkrét példán keresztül mutatja be az e-árlejtés folyamatát.



*Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos közbeszerzési eljárás e-árlejtéssel (klasszikus ajánlatkérők esetén)*



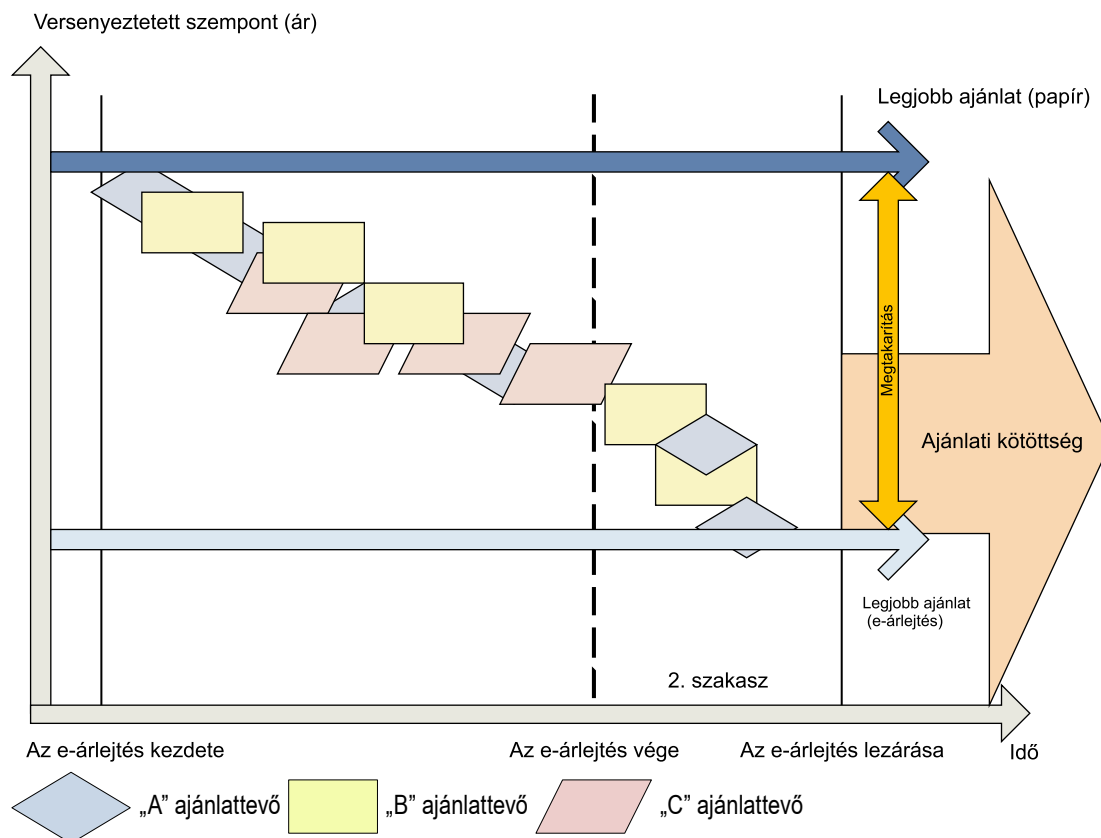
## Az e-árlejtés folyamata gyakorlati példán keresztül

A következő példa azt szemlélteti, hogy az e-árlejtés lefolytatás során mit kell tennie az ajánlatkérőknek.

### **E-árlejtés az ajánlatkérők szemszögéből**

Az ár, mint bírálati szempont versenyeztetése

A következő ábra az e-árlejtés lebonyolításának folyamatát szemlélteti az idő és az ár, mint versenyeztetett szempont függvényében. Az e-árlejtés megkezdése előtt már megtörténik a beérkezett ajánlatok Kbt. 81. § (4) szerinti értékelése, és a kezdő paramétereket a rendszerben rögzíteni kell. Ezt jelképezi a kék vonal, mint beérkezett legjobb ajánlat. Az árlejtés (dokumentációban és a kiküldött értesítésben meghatározott feltételek mentén) megindítása után az ajánlattevők módosított ajánlatokat tehetnek a rendszerben (példánkban három különböző ajánlattevő szerepel – kék, sárga, rózsaszín). Az ábrán az is látszik, hogy az árlejtés lezárása előtt még érkezett újabb ajánlat, így az eljárást meghosszabbították – 2. szakasz – majd annak vége előtt már nem érkezett újabb ajánlat, így az e-árlejtést lezárták és akkor beállt az ajánlati kötöttség. A legjobb ajánlatot pedig a kék színű ajánlattevő tette.



### Példa:

#### 1. Grafikai tervezés, design kialakítás szolgáltatás beszerzése

Példánkban „X” Önkormányzat (a továbbiakban Ajánlatkérő) helyi, önkormányzati rendezvény megszervezésén dolgozik a település sokéves fennállásának alkalmából. A rendezvény népszerűsítése és a lakosság értesítése érdekében tájékoztató nyomtatvány kiadását tervezi. A tájékoztató szöveg már összeállt az illetékesek fejében, most egy olyan céget kívánnak beszerezni, aki a nyomda számára átadható formátumba ölti a tájékoztató anyagot, azaz a település képéhez igazodó design készíti. A beszerzés során e-árlejtést kívánnak alkalmazni, az ár, mint versenyzetett szempont tekintetében.

#### 2. Közbeszerzés előkészítése, döntéselőkészítő szakasz

Amennyiben valamely ajánlatkérő még nem bonyolított le elektronikus árlejtést, célszerű egy közbeszerzési szakértő bevonása már a közbeszerzés előkészítésének szakaszában. A közbeszerzés előkészítése során mérlegelni kell, hogy az adott beszerzéshez illeszkedik-e az e-árlejtés alkalmazása, azaz:

- a beszerzés tárgya jól körülhatárolható-e,
- a bírálati szempontok (vagy egy részük) számszerűsíthetőek-e,
- a beszerzés tárgyának piacán mekkora a verseny, hány potenciális ajánlattevőre számíthatunk az eljárás során (egy ajánlattevő esetében értelem szerűen nem lehet árlejtést lebonyolítani),

A közbeszerzés megindítását több egyeztetés előzi meg, bevonva az illetékes szakértői területet, a jogi osztály képviselőjét, a pénzügyi osztály egy munkatársát és a közbeszerzési szakértőt is. Az így kialakult projekt csapat előkészíti a beszerzéshez szükséges döntéseket.

Példánkban Ajánlatkérő pontosan tudja definiálni elvárásait a tájékoztató anyaggal kapcsolatban, így már az előkészítés szakaszában ismertek a paraméterek (méret, terjedelem, kötés, nyomás, szín, kép-szöveg arány stb.). Csak az ár

a bírálati szempont, amelyet e-árlejtéssel is meg kívánnak versenyeztetni. Piaci ismeretek alapján az is nyilvánvaló, hogy több olyan cég van a piacon, akik ezt a feladatot el tudják vállalni. A pénzügyi osztály tájékoztatása alapján rendelkezésre áll a pénz a beszerzéshez. Ezen információk alapján az illetékes döntéshozó testület nem látja akadályát a beszerzésnek és az e-árlejtés alkalmazásának, megszületik a határozat az eljárás megindításáról.

### 3. Szolgáltató beszerzése, szerződéskötés (mire kell figyelni a szerződéskötés során)

Az e-árlejtés alkalmazása esetén a beszerzést a szokásosnál nagyobb gondossággal kell előkészíteni és megtervezni, hiszen mire a beszerzés abba a szakaszba kerül, hogy lefolytassuk az árlejtést, már érvényes szerződéssel kell rendelkezünk valamelyik e-árlejtés szolgáltatóval (továbbiakban: Szolgáltató). Az árlejtési szolgáltatás beszerzésének átfutási idejével számolni kell. Ajánlatkérőnk gondosan előkészítette az eljárást, így már a grafikai tervezés beszerzése előtt gondoskodott a szolgáltató rendelkezésre állásáról, a közbeszerzési eljárást lebonyolította és szerződést kötött az egyik szolgáltatóval.

Mire kell figyelni a szerződés megkötése előtt, milyen egyéb követelményeket kell rögzíteni a szokásos szerződési feltételeken (szolgáltatási díj, teljesítés határideje stb.) mellett?

- Milyen formában biztosítja az adatok megőrzését a Szolgáltató? A Kbt. szerint Ajánlatkérő felel a teljes eljárás dokumentálásáért és az adatok rendelkezésre állásáért, így erre külön ki kell térni.
- Milyen biztonsági lépéseket tesz a Szolgáltató az adatok kezelése érdekében?
- Milyen formában biztosítja a felkészülést Szolgáltató az érintett szereplők részére (pl.: Felhasználói kézikönyv rendelkezésre bocsátása, hozzáférés a rendszerhez kipróbálás céljából, online oktatás, személyes felkészítés, telefonos segítségnyújtás stb.)?
- Mikor biztosít telefonos ügyeletet?
- Milyen lépések megtétele szükséges esetleges üzemzavar esetén?
- Milyen feltételek mentén nyitható új szakasz az árlejtés során (például: amennyiben az árlejtés tervezett lezárása előtt meghatározott időtartamban érkezik újabb, módosított ajánlat, akkor az eljárást meghosszabbítják és ezek a szakaszok addig ismétlődnek, amíg az utolsó időtartamban nem érkezik újabb ajánlat).
- Hány alkalomra kötik a szerződést (azaz hány eljárás lefolytatását biztosítja a Szolgáltató)?

### 4. Hirdetmény összeállítása és feladása

Az előkészítés során meghozott döntések alapján kerülhet sor a hirdetmény kitöltésére, amelyben már jelezni kell, hogy ajánlatkérő az eljárás során elektronikus árlejtést kíván lefolytatni, valamint azt, hogy milyen bírálati szempontok esetében. Az előkészítés során az értékelési szempontrendszer, valamint az értékelés módszerét mindenképpen egyeztetni kell az aukciós szolgáltatóval annak érdekében, hogy támogatni tudja az aukciós rendszer.

**Ezután közösségi eljárásrendben már csak akkor lehet eltekinteni az e-árlejtés alkalmazásától, ha csak egyetlen érvényes ajánlat van a Kbt. 81. § (4) bekezdés szerinti értékelés után.**

### 5. A közbeszerzési eljárás lebonyolítása

Ajánlatkérő nyílt eljárást indít a grafikai tervezés beszerzés céljából. A hirdetményben jelezte azon szándékát, hogy az eljárás során e-árlejtést kíván lefolytatni, valamint a rendelkezésre bocsátott dokumentációban tájékoztatta az ajánlattevőket az e-árlejtés legfontosabb paramétereiről (előző fejezetben leírtak alapján). Az eljárás megindítása után, az ajánlattételi határidőre 4 ajánlat érkezik be. Az ajánlatok bontása után megtörténik az ajánlatok formai bírálata. Mivel a kiírásban Ajánlatkérő egy körben biztosította a hiánypótlás lehetőségét, ezért kiküldi a hiánypótlási felhívásokat, majd a beérkezett pótlások után 3 érvényes ajánlattal rendelkezik.

### 6. Értesítés

Ajánlatkérőnek az e-árlejtés megindítása előtt minimum 5 munkanappal értesíteni kell az ajánlattevőket az e-árlejtés feltételeiről (az értesítés kötelező tartalmi elemeit a brosúra előző fejezetében felsoroltuk). A tervezés során figyelemmel kell lenni erre az átfutási idő követelményre, mivel az e-árlejtés időpontját már a dokumentá-

cióban fel kell tölteni. Ajánlatkérőnk ez alapján a következőkkel számolt: az ajánlattételi határidő időpontjában történik a bontás, majd ez után a bíráló bizottság tagjai két munkanap alatt elvégzik a formai értékelést. 7 munkanapot biztosítanak a hiánypótlás lebonyolítására, majd további 5 munkanapot az értesítés kiküldésére. Az e-árlejtés lebonyolítására csak az ezt követő napon kerül sor, délelőtt 10 órakor.

A későbbi jogviták elkerülése, valamint az elektronikus közbeszerzési technikák kialakulatlan gyakorlata miatt az első időszakban, illetve további megfelelő szabályozások (pl: elektronikus tértivevény) bevezetéséig és a szükséges technikai alapok megteremtéséig célszerű **faxon illetoleg hagyományos postai úton, tértivevényes levélben is megküldeni** az értesítést. Természetesen az előzőekben leírtak alkalmazása esetén sincsen lehetőség az elektronikus értesítés mellőzésére.

7. Adatok feltöltése, ellenőrzés

Az ajánlatok első körös értékelése után rendelkezésre állnak a kiinduló adatok az ár tekintetében, amit a rendszerbe fel kell vinni. A Rendelet alapján mindhárom ajánlattevő feltölti a kiinduló adatot a rendszerbe és mivel ajánlatkérő felel a teljes eljárás dokumentálásáért, ezért Ajánlatkérő részéről a Bíráló bizottság tagjai leellenőrzik a feltöltött adatok helyességét.

8. A rendszer használatának megismerése

Az adatok feltöltése után és még az eljárás megindítása előtt lehetőséget kell biztosítani a rendszer megismerésére, az érintett résztvevők felkészítésére. Példánkban Ajánlatkérő és Szolgáltató közötti szerződésben rögzítettek szerint a résztvevők rendelkezésére bocsátják a felhasználói kézikönyvet, valamint szükség esetén telefonon további felvilágosítást nyújt a Szolgáltató. Az e-árlejtés éles lebonyolítása előtt az ajánlattevőknek lehetőségük van a rendszert kipróbálni.

9. Az e-árlejtés lebonyolítása

A dokumentációban és az értesítésben meghatározottak szerint az előre megjelölt napon 10 órakor megkezdődhet az e-árlejtés lebonyolítása. Az ajánlattevők fizikailag a székhelyükön vannak, Ajánlatkérő székhelyén pedig a Bíráló bizottsági tagok kísérik figyelemmel az eljárást. A korábban bemutatott ábra alapján a három ajánlattevő az idő múlásával megteszi módosított ajánlatait a rendszerben. Ajánlattevők saját rangsorukat látják az utolsó megtett ajánlatuk alapján. Ajánlatkérő mindhárom ajánlattevő lépéseit látja. Az ábránál már említettek szerint, az utolsó, előre meghatározott időintervallumban még érkezik újabb ajánlat, így második szakaszt nyitnak, meghosszabbítják az árlejtést. A második szakasz utolsó időtartamában már nem érkezik további ajánlat, így az ábrán kék színnel jelzett „A” ajánlattevő tette a legkedvezőbb ajánlatot.

10. Az e-árlejtés lezárása

Az elektronikus árlejtés lezárása általános értelemben a bírálati szakaszt nem zárja le, hiszen a döntéshozónak a bírálóbizottság javaslata alapján döntenie kell hivatalosan is, az ajánlatkérő közbeszerzési szabályzata alapján a nyertes személyéről. Amennyiben az árlejtés azért eredménytelen, mert nem tettek elektronikusan ajánlatot az ajánlattevők, úgy nincs ajánlatkérőnek újraindítási kötelezettsége. Amennyiben azért, mert technikai okokból nem tudta ajánlatkérő biztosítani megfelelő időben az árlejtés lebonyolítását, úgy újraindítási kötelezettség terheli ajánlatkérőt, hiszen saját maga lehetetlenítette el az árlejtést lefolytatását.

Az árlejtés lezárásával véglegesen beáll az ajánlati kötöttség, további tárgyalásra, illetve az ajánlat bármilyen módosítására nincsen lehetőség, még ajánlatkérő kérése esetén sem

11. Az ajánlatok bírálata, eredményhirdetés

Amennyiben megszületett a végső döntés a nyertes személyét illetően, akkor az eljárást a Kbt-ben meghatározott módon kell lezárni.

12. A közbeszerzési törvény kötelezettségeinek betartása

**Ajánlatkérő felelőssége, hogy a teljes folyamat során biztosítsa a Kbt. rendelkezéseinek betartását és betartatását.**

## Források, további információk

- 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről (Kbt.)
- A közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikusan árlejtés alkalmazásáról szóló 257/2007. Korm. rendelet
- Az Európai Parlament és a Tanács 2004. március 31-i, a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a postai ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/17/EK irányelve,
- Az Európai Parlament és a Tanács 2004. március 31-i az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatás-megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelve.
- Kommentár a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikusan árlejtés alkalmazásáról szóló 257/2007. Korm. rendelethez

## Melléklet

### Termékkörök

A következő táblázat olyan termékköröket mutat be, amelyek esetében már sikeresen alkalmazták az elektronikusan árlejtést a versenyszférában. A lista nem teljes körű.

TERMÉKKÖR	VERSENYEZTETETT SZEMPONTOK
SZOLGÁLTATÁS	
Mobiltelefon és vezetékes telefon szolgáltatás	Szolgáltatási díj
Őrzés és vagyon védelem	Szolgáltatási díj, fizetési feltételek, óradíj
Személyszállítás, taxi szolgáltatás	Szolgáltatási díj, fizetési feltételek
Parkfenntartás, kertészeti munkák	Szolgáltatási díj, fizetési feltételek, óradíj
ÁRUBESZERZÉS	
Irodaszerek, tisztítószeresek, higiéniai termékek, munkaruha, védőfelszerelés	Csomagár, fizetési kondíciók
„dobozos” szoftverek, hardver eszközök, szerver	Bekerülési ár, fizetési feltételek, licenc díjak
Gépjárművek, flotta	Beszerzési ár, lízingdíj
Marketing anyagok, csomagoló anyagok	Egység ár, csomagár, fizetési feltételek

